

Miljøverndepartementet
Kongens gate 20
Postboks 8013 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 13. desember 2013

Deres ref: 12/3333

Høringssvar NOU 2013:10 Naturens goder – om verdier av økosystemtjenester

Vi viser til høringsbrev av 2. september 2013 med invitasjon til å komme med kommentarer til anbefalingene gitt i NOU 2013:10.

Naturviterne har 6000 medlemmer med høy akademisk kompetanse innen landbruk, biologi og miljø. Det er viktig for oss å fremme og vise verdien av naturviterkompetansen i samfunnet. Dette innebærer også en bevisstgjøring av hva økosystemtjenestene faktisk bidrar med og hva det krever av ressurser for å opprettholde dem.

Vi er enige i at eksisterende indikatorer som naturindeks for Norge og bærekraftindikatorerne i nasjonalbudsjettet må videreføres, slik at resultater fra nye foreslåtte undersøkelser kan sammenlignes med tidligere innsamlede data. Naturviterne er glade for at effekter av arealbruksendringer settes så høyt på agendaen, og mener det er viktig at de negative konsekvensene utredes nærmere og at resultatene blir en viktig del av det videre arbeidet med å bevare biomangfoldet.

Økosystemtjenestetilnærmingen – et nyttig supplement

Det er avgjørende å være synlige for beslutningstakere på alle plan, jf. Statsråd Sundtoft sin lovnad om at "klima- og miljøhensyn skal inngå i alle regjeringens beslutninger." Det viktigste utfordringen er å formidle hvilken verdi økosystemtjenester har for samfunnet og ikke bare en enkelt sektor. Økosystemtjenester må etableres som en viktig samfunnsnytte på linje med infrastruktur og utbygginger av velferd.

Relativt god tilstand – stort forskningsbehov

Det er nødvendig å sette søkelys på at det eksisterer et stort behov for forskning og kunnskapsutvikling. Det må satses mer på utnyttelse av det faglige grunnlaget for overvåkning av økosystemer, bestander og arter, særlig i det uoppdagede potensialet som ligger i havet. Det er behov for naturvitenskapelig kompetanse og samarbeid med andre fagretninger som for eksempel økonomi. Svakheten med økosystemtjenester er mangelen på tallfesting og konkretisering.

Det er største svakheten ved utredningen at man ikke går dypere inn i denne problemstillingen. Man må tørre å tallfeste verdien av tjenestene. Nøyaktighetsgraden og kvaliteten på beregningen vil bli bedre etter hvert som metode og datainnsamling forbedres over tid.

Anbefalinger fra de forskjellige kapitlene:

5 – Vi er enige i at det bør opprettes et eget forskningsprogram som ser på biologisk mangfold, økosystemfunksjoner og økosystemtjenester og sammenhengen mellom disse. I kjølevannet av dette er det også nyttig å se på muligheter og begrensninger for miljøpolitisk styring på dette feltet. Herunder støtter vi forslaget om å bygge opp og utvikle institusjoner som er rustet til å utvide forståelsen av samspillet mellom mennesker, natur og samfunn, etter modellen til Stockholm Resilience Centre.

6 – Naturviterne er enige i at effektene av norsk økonomisk aktivitet på økosystemer i andre land skal utredes. Her må vi ta vårt globale ansvar.

Synliggjøring gjennom økonomisk verdsetting

Det er viktig å få synliggjort naturkapital som per i dag ikke omsettes i faktiske markeder. Dermed kan det også gjøres et økonomisk verdianslag for disse, som kan tas med i vurderinger på lik linje med andre økonomiske verdier. En vurdering av naturens bidrag til for eksempel jord- og skogbruk er eksempler på dette. Hvilken effekt har bærekraftsindikatorerne på tilstanden i økosystemene og kapasiteten til å levere økosystemtjenester? Det er spesielt viktig at man kalkulerer med lang tidshorisont og tar med den risiko som vi utsettes for om økosystemer blir ødelagt.

14 – Naturviterne er enige i at kompetanseheving hos lærere bør styrkes. Dette bør først og fremst gjøres i utdanningen, der lektor- og masternivå må være et minimum. Forskning viser at elevenes læringsutbytte er direkte avhengig av hva den som underviser kan om faget. Det må i mye større grad den i dag være fagspesialister som underviser.

15 – Vi er enige i at planleggingen må bli mer helhetlig og tverrsektoriell, og at dette kan gjøres ved å styrke kompetansen i kommunal sektor. Dette er en stor utfordring, mange fagområder er involvert og fagmiljøet i hver enkelt kommune blir fort for lite. Større kommuner kan bedre dette, men det er også viktig å samorganisere akademisk kompetanse i kommunene, bl.a. vist i NIBR-rapport 2012:6; "Overordnet planlegging og akademisk kompetanse i norske kommuner"

17 – Landbruksstøtten må opprettholdes for å holde arealer i hevd og matproduksjonen oppe. Jordbruket skal utformes slik at miljøvennlig produksjon fremmes og at industrien har færrest mulig negative miljøkonsekvenser. Tilskudd til næringsvirksomhet må utformes med tanke på størst mulig samfunnsnytte. Ringvirkninger for industrien må derfor vurderes på linje med miljøhensyn og klimavirkninger.

Med vennlig hilsen

Finn Roar Bruun/s/
leder

Edith Akerø/s/
organisasjonsrådgiver